

LA ESQUELLA DE LA TORRATXA.

ADMINISTRACIÓ
Y
REDACCIÓ
CARRÉ NOU DE S. FRANCESC
núm. 27, pis 2.^{on}
BARCELONA.

PERIÒDIC SATÍRICH, HUMORÍSTICH, IL·LUSTRAT Y LLITERARI.

PREU DE SUSCRIPCIÓ.

DONARÀ AL MENOS UNS ESQUELLOTS CADA SENMANA.

FORA DE BARCELONA
cada trimestre
ESPANYA, 8 rals.
CUBA Y PUERTO RICO, 16.
ESTRANGER, 18.

2 CUARTOS CADA NÚMERO PER TOT ARREU.

LO BALANS DE LA VIDA.

Hi ha als Estats Units una secta titulada secta dels utilitaris. La formen la gent que aplacan lo sentiment, y fins en los moments més solemnes ho subordinan tot al càlcul.

Un filòsof d'aquesta secta 's passejava un dia per un carrer de París en la mèva companyia. Tot d'un plegat se sent un gran rumor, un estrepit com lo de una tronada que 's va acostant. Una munió de gent ab lo terror á la cara, fugia per tots dos costats del carrer, refugiantse á las botigas y escaletus. S' hauria dit que s' havian escapat las fieras de Mr. Bidel, y que tothom procurava salvarse de la seva embestida.

Lo perill no era tant grave. Se tractava de dos caballs desbocats que anavan carré avall, arrastrant los restos de un carruatje, com impulsats per l' huracá.

—Fill del meu cor! crida ab véu desgarradora una dona desde 'l balconet de un entresuelo.

Una criatura de dos ó tres anys, sense coneixe 'l perill era l' única que s' estava tranquila, al mitj del carrer.

Los caballs s' acostavan: un jove anava á salvar á la criatura; pero Tikbet, l' americá, l' agafa pèl brás y 'l conté. Per l' altre costat la mare, que havia baixat desesperada 's llansa sobre 'l seu fill; passa 'l cotxe y mare y criatura formen un pilot esgarriós. Algunas gotas de sanch tacan lo paviment. Tikbet se llansa sobre 'ls caballs, n' agafa un pèl nás y 'l domina, l' altre cau de costellas. Es que enganxada als restos del carruatje se 'n duyan arrossegant á la pobra dona! Tothom estava horrorisat; tothom méns l' americá.

Tikbet tenia algunas nocions de medicina, y transportats mare y fill al entresuelo immediat, ell mateix vá encarregar-se del regoneixement y dels primers cuidados. La cosa no era tant seria com semblava. La mare no havia rebut més que algunas contusions.

Un parentesis: Tikbet era un tipo original. D' ell no se sabia res més sino qu' era nort-americá, que tenia bona posició, que 's dedicava al cultiu de la ciencia, y que havia fet testament disposant que quan fos mort lo dissequessin.

Mitja hora havia passat desde la desgarradora escena del carruatje. En un bressol estava ajeguda la criatura. Tenia al costat abocada á la pobre mare embeguda contemplant al fill de sas entranyas. Prop del balconet enratirats eram tres: l' americá, 'l jove que anava á salvar á la criatura y 's deya Durban y un servidor de vostés.

—¿Perqué m' havéu contingut? vá preguntar lo jove rompent lo silenci en que 'ns trobavam.

—Perque jo soch un utilitari, vá respondre Tikbet ab sencillés.

Lo jove quedá mut y com preguntantli 'l significat de aquesta paraula.

—Ab aixó vull dir, continuá l' americá, que de totes las cosas acostumo á buscar lo major bè del major número possible.

—¿Y quín bè hi havia en detenirme?
—Si 'us hagués deixat seguir l' impuls que teniau, en lloch d' una, hi hauria hagut dugas vidas compromesas.

—Llavors ¿perqué héu exposat la vostra detenint als caballs?

—No anéu tant depressa y no compliquéu las qüestions. ¿Quina edat teniu? ¿Vinticinch anys?

—Una cosa aixis. Pero ¿qué t'è que veure la mèva edat?

—Te que veure que la vostra vida, segons l' estadística, representa trenta cinch vidas com la d' aquest nen.

—¿En quín concepte?

—Atenent á lo que ha costat.

Y trayentse un llapis y una cartera, escriu rápidament algunas xifras.

—Si, no hi ha dupte, continuá, lo perill que vos corriau no estava pas en proporció ab lo profit ó las probables ventatjes, y he complert ab mon deber al contenirvos. Es matemátich.

—Ja no seré jo may utilitari, digué 'l jove Durban, si avantés de fer una bona acció, s' han de verificar tots aquests càlculs.

—Parléu com una criatura. En certs cassos basta un cop d' ull. Hi havia cinquanta probabilitats contra una que no salvariau al nen, y altres cinquanta de que vos tampoch vos salvariau. Si 'us ha contingut es porque hi considerat que 'us anava á perdre sense cap profit. Si de la vostra mort n' hagués pogut eixir alguna ventatja, vos hauria deixat, jo 'us ho asseguro.

En aquest moment la pobra mare llansá un sospir. Tikbet sense inmutarse continuá:—La veritat es, jove, que la naturalesa no 'us ha cridat pèl camí dels héroes.

—¿Pero, preguntá Durban, un instant després, no arriscavau vos mateix la vostra vida?

—Si; pero era per salvar á una dona.

—¿Y per qué donéu tanta importancia á la vida de una dona?

—Aixó depen de la seva edat, de la seva bellesa, de lo qu' ella representa de bó dintre de la humanitat. Suposéu que la perfecció de l' especie estiga representada per una certa combinació de qualitats físicas y morals que indicarem ab la xifra 100. La juventut 15, (escribint sobre 'l paper) 20 la salut, 20 la bellesa, 15 'l valor y 15 la virtut, total, 85. Donchs bè, sigui home ó dona, quan en aquestas condicions jo veig á un individu á punt de sucumbir, resto la cançat en que jo m' estimo, per exemple 63, y si hi ha ventatja per la humanitat, si dono 63 per salvarne 85, m' hi tiro de cego...

Lo jove vá quedarse com qui véu visions, y Tikbet, imperturbable com sempre s' acostá al bressol, doná una mirada al nen que ja obria la vista, y exclama:

—Are senyora, ja l' hi puch dir: aquesta criatura está salvada.

La contestació de la pobre mare fou agafarli la mà y ruixarli ab las sevas llágrimas.

Havia passat un mes de tot aixó. Me trobava jo á casa de 'n Tikbet, quan se presenta 'l jove Durban á demanarli parer sobre la conveniencia de casarse ab una viuda que tenia un nen.

—¿Y l' estiméu? l' hi preguntá Tikbet.

—Si.

—¿Sabéu alguna cosa de la seva historia, del seu carácter, de la seva reputació?

—Res enterament.

—Donchs porque puga aconsellarvos es precis que 'u averigüeu.

—¿Com?

—Preguntantho.

—¿A qui?

—A ella mateixa.

Al cap de una hora tornava Durban mústich y melancólich.

—¿Qué tenim? pregunta l' americá.

—Que no es viuda; es soltera: lo nen va tenirlo de un cosí que vá morir durant lo siti de París.

—¿Y ella mateixa 'us ho ha esplicat?

—Ella mateixa.

—¿Y vos?...

—¿Qué haig de fer? Renuncio al casament.

—¿Y ahont trobaréu una dona tant virtuosa? ¿Y aixis recompenséu la seva sinceritat. ¡Ah! vos l' abandonavau precisament quan era més digna de carinyo.

—¿Y las prevencions? ¿y 'l qué diran? ¿y las costums?

—Calculéu lo que guanyaréu y lo que perderéu arrostrantlas.

Durban restá pensatiu una estona, y acabá dihent:

—Impossible!

—¿Corrent! digué Tikbet: una dona aixis es lo que jo necessito. Será per mi. Vaig á demanarla.

Al cap de un mes lo nort-americá y la mare de aquell pobre nen se casavan, havent obtingut molts ingressos á conseqüencia de aquest balans de la vida.

T. DEL F.
MONÓLECH.

Res me fá tanta tristesa com la mèva habitació l' endemá d' haber anat á un ball. Y qui diu la mèva diu també la dels altres en igual cas.

Retalls per terra que la minyona encare no ha escombrat porque en no senthi 'ls amos ja no treballa, vestits de seda sobre 'l canapé, una careta damunt d' un silló, careta que mitj arrugada sembla que 's burli dels adorns del sostre, lo gat dormint mitj acotxat entre un pilot de roba blanca tirada en un racó, los calaixos oberts mostrant algunas joyas de més ó menos valor que fan arrencar de no haberse'n endut las claus, tot es en fi silenci y desordre; fins la claror de la matinada que ja comensa á entrar pèl balcó sembla que illumini un camp de batalla ahont s' han batut encarnissadament

HISTORIA NATURAL. Continuació. (1)

Bou.

Mona.

Perdiguer.

Gall.

Gallina.

Polla de monyo.

Garsa.

Ratapinyada.

Anech.

(1) Vegis la Esquella número anterior, número 17.